

Hänt & Tänkt januari 2017

Vintern har som helhet varit ovanligt varm, men med kalla och snörika perioder. Snön har i år igen satt Stockholms stad på prov.

Inom styrelsen har vi ägnat julhelgerna åt samfundets remissvar på förslaget till översiktsplan. Och vi har allvarliga invändningar. Förslaget är alldeles för allmänt hållet. Inga styrinstrument redovisas, byggnadsordningen saknas. Kartorna som borde redovisa de konkreta ambitionerna inom stadsdelarna är tomma på innehåll. Markanspråken från infrastrukturinvesteringarna inom Sverigeförhandlingen beskrivs inte på översiktsplanekartan, trots att förhandlingarna är långt framskridna. Exploateringsintressena har länge tillåtit dominera på den samplanerade stadens och de goda livsmiljöernas bekostnad. Höga hus kastar sin slagskugga över omkringliggande bebyggelse och trånga innergårdar innebär att solljus inte når ned till balkonger och gårdar.

I City aviseras i översiktsplaneförslaget fler oacceptabla påbyggnader och en uppjäsning av hushöjderna i strid med riksintresset Stockholms innerstad. De nio tyngdpunkterna i gällande översiktsplan reduceras till tre områden i ytterstaden som innehåller områden med stora kulturhistoriska värden. Det saknas för stadens olika stadsdelar en diskussion om hur attraktiva miljöer ska värnas och befintliga värden vidareutvecklas. Vi ser en stor risk att de landskapsrelaterade och kulturhistoriska värdena runt om i staden inte beaktas i avvägningen mellan olika intressen och att okända rivningar kommer tillbaka. Formuleringen ”stora/mycket stora utvecklingsmöjligheter” återkommer i stadsdel efter stadsdel. Inriktningen är klart uttalad att ”närlivets behov ska beaktas i all planering”.

Vi konstaterar att det nu aktuella förslaget till översiktsplan inte kan karaktäriseras på annat sätt än som nyliberalt, med en markanvändning på exploaterarnas villkor och där våra värdefullaste tillgångar bjuds ut på marknaden. Risken är stor att segregationen förvärras med det fortsatta fokuset på City och centrala ytterstaden.

Staden måste höja ambitionsnivån i översiktsplaneringen och styra utvecklingen. Tidigare epoker har visat att det går att bygga mycket och bra med en genomtänkt planering från helhet till detalj. Vi anser att områdesplaner ska föregå markanvisningarna och att byggnadsordningen måste ges högsta status och giltighet. Staden måste utarbeta områdesplaner med utgångspunkt i en hög och jämn standard i värdebeskrivningarna. De nio tyngdpunkterna i gällande översiktsplan bör behållas och stadsutvecklingen styras till en rikare och mer blandad stadsmiljö. Kulturmiljövärdena är en resurs som måste tas tillvara. Konkreta planeringsunderlag för ett sammanhängande system av offentliga rum, parker, naturmark och strandstråk måste utarbetas parallellt med de nya områdesplanerna. Nationalstadsparken måste skyddas. En långsiktigt hållbar kollektivtrafiklösning vid Slussen med en nedgrävd tunnelbana som säkrar tunnelbanesystemet från översvämningar behövs. Det skulle också möjliggöra en

nedgrävning av Centralbron. Då skulle de storslagna vattenrummen i mötet mellan Mälaren och Saltsjön återställas.

En översiktsplan ska enligt PBL vara ett stöd för, och ge vägledning om, hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Samrådsförslaget duger inte som översiktsplan. Det lever inte upp till PBL:s krav. Viktig konkretisering saknas på stadsdelsnivå, liksom nödvändigt underlagsmaterial som byggnadsordningen. Det är oroväckande med den tydliga bristen på vilja att styra stadsutvecklingen och den uttalade tilltron till marknadskrafterna. Alla aktörer behöver regler som är tydliga och som ger vägledning i arbetet med att utveckla Stockholms skönhet och att motverka segregationen. En tydlig policy från Stadens sida är en viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna fortsätta att växa på ett sätt som bidrar till ökad kvalitet i byggandet, förbättrar livsmiljön och stärker Stadens attraktivitet.

Välkomna till vårens verksamhet!
Monica Andersson
Ordförande Samfundet S:t Erik

MEDDELANDE FRÅN KANSLIET

Medlemskort 2017

Observera att Ditt medlemskort för 2017 finns med i utskicket. Det ligger löst i kuvertet. Du som är ständig medlem får sedan ett par år tillbaka ett nytt medlemskort varje år

Årsboken 2016

Var du medlem 2016 och saknar årsboken “Invandrat och utvandrat”? Kontakta kansliet.

Nyhetsbrev på e-post

Vill du ha information från kansliet och styrelsen som mellan pappersutskicken samt erbjudanden från samfundets samarbetspartners? Skicka då din e-postadress till oss. Du kan när som helst säga upp prenumerationen.

Per Anders Fogelströmåret 2017

2017 är det 100 år sedan Per Anders Fogelström föddes. Det kommer att uppmärksammas runtom i staden med en rad olika evenemang. Invigningen sker på Stigberget i och med uppsättning av kulturhusskylten ”Fjällgatan 30”, talar gör stadsbyggnads- och kulturborgarrådet Roger Mogert och Monica Andersson. För mer information om jubileumsåret se www.fogelstrom2017.se

Facebook, Twitter & Instagram

Samfundet finns på facebook, twitter och nu även instagram. Följs oss gärna!

Ny medarbetare på kansliet

I januari började Susanne Höglin på kansliet, hon kommer senast från Stadsmuseet.

ÅRSMÖTE 2017

Information angående valen vid årsmötet måndagen den 24 april 2017 kl. 19.00 i Börssalen.

Kallelse, föredragningslista samt utdrag ur årsredovisningen för 2016 kommer att skickas ut till alla medlemmar minst tio dagar innan årsmötet.

Vid årsmötet 2017 kommer tre priser att delas ut.

Samfundet S:t Eriks belöningsplakett och pris, Stockholmiapriset, Samfundet S:t Eriks, Stockholmia - forskning och förlags och Stadsarkivets pris för bästa master- eller magisteruppsats.

Årsmötet avslutas med en programpunkt, i år har vi bjudit in **Inga Lena Ångström-Grandien** att berätta om arkitekten Johan Fredrik Åbom. Mer information i nästa infoblad.

1. Nu fungerande styrelse, revision och valberedning

Styrelse Tillhört styrelse revision o valberedning sedan år:

Ordförande vald tom 2017

fil dr statsvetenskap Monica Andersson, invald 2010

Ordinarie ledamöter valda tom 2017

fd ekonomidirektör Folke Dellström, skattm, invald 1989
verkställande direktör Jan Larsén, invald 2004
arkitekt Susanne Ingo, vice ordförande, invald 2005

Ordinarie ledamöter valda tom 2018

advokat Per Björkman, invald 1998
fd överläkare Fredrik von Feilitzen, invald 1978
arkitekt Laila Reppen, sekreterare, invald 2010

Suppleanter valda tom 2017

landskapsarkitekt Jonas Berglund, invald 2009
antikvarie Suzanne Lindhagen, invald 2009

Suppleanter valda tom 2018

arkitekt Victor Edman, invald 2015
professor samtidshistoria Torbjörn Nilsson, invald 2013

Revisorer, ordinarie revisorer valda tom årsmöte 2017

auktor revisor Svante Nylén, invald 2012
konservator Marie Klingspor Rothstein, invald 2012

Revisorssuppleanter valda tom årsmöte 2017

auktor revisor Stefan Hultstrand, invald 2014
byggnadsantikvarie Stephan Fickler, invald 2010

Valberedning, valda tom årsmöte 2017

fd stadsarkitekt Per Kallstenius, ordförande invald 1997
byggnadsantikvarie Kersti Lilja, invald 2016
direktör Hans von Schreeb, invald 2003

2. Förslag till valberedningen och styrelse

Medlem som önskar framföra förslag till nya ledamöter av styrelsen kan kontakta valberedningen genom kansliet. Medlem som önskar framföra förslag till nya ledamöter av valberedningen kan kontakta Samfundet S:t Eriks kansli. Förslag till nya ledamöter av styrelse eller valberedning skickas till Köpmangatan 5 nb, 111 31 Stockholm senast 28 februari 2017.

3. Samfundets S:t Eriks belöningsplakett och pris

Medlems förslag till kandidat till plaketten ska vara styrelsen tillhanda senast den 28 februari 2017.

4. Övriga ärenden till styrelsen

Medlem som vid årsmötet önskar framföra frågor och motioner ska sända dessa till styrelsen för beredning senast den 28 februari 2017.

Stockholm i januari 2017

Styrelsen för Samfundet S:t Erik

KALENDARIUM

Lördag 28/1	Invigning Fogelströmsåret 2017
Onsdag 8/2	Föredrag: Med ångbåt från land till stad
Onsdag 22/2	Föredrag: Kvarteret Vargen
Onsdag 1/3	Bio: Stockholms pärlor
Tisdag 21/3	Bio: Stockholms pärlor
Onsdag 22/3	Visning: Guldkorn ur Fogelströms samling
Onsdag 29/3	Föredrag: Vår barndoms ö Kvarnholmen
Onsdag 5/4	Visning: Guldkorn ur Fogelströms samling
Onsdag 19/4	Föredrag: Helgo Zettervall

ANMÄLAN TILL PROGRAM

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast:

Tisdagen 31 jan kl. 10.00 (om inte annat anges) per e-post kansli@samfundetsterik.se. Du som inte har någon e-post kan ringa tel 08-21 09 24. Anmälningar inkomna före 31/1 kl. 10.00 beaktas ej.

Tack för att du meddelar återbud! Det finns ofta reservlistor till medlemsprogram.

OBS! Avbokningar inkomna senare än fem arbetsdagar innan avsett program återbetalas ej eller kan debiteras i efterhand. Deltagaravgiften betalas in till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550.

Vänligen kom i tid! Var på plats 10 minuter innan programmet börjar.

INVIGNING FOGELSTRÖMÅRET 2017

År 2017 är det 100 år sedan författaren Per Anders Fogelström föddes. Under året 2017 kommer han att uppmärksammas som person, fredsaktivist, författare och stockholmskännare.

I början av Fogelströmsåret sätter Samfundet S:t Erik upp en kulturhusskylt på Per Anders Fogelströms bostad på Fjällgatan. Stadsbyggnads- och kulturborgarrådet **Roger Mogert** inviger den nya kulturhusskylten. Efter invigningen finns det möjlighet att komma in i Stigbergets borgarrum. Obs! begränsat antal platser. Anmäl dig till Samfundet S:t Eriks kansli: kansli@samfundetsterik.se.

När: Lördag 28 januari 2017 kl. 13.00
Var: Fjällgatan 30
Ingen kostnad

I samarbete med Sällskapet Per Anders Fogelströms Vänner och Föreningen Stigberget, Stockholms stad och Stadsteatern

Du hittar mer information om Fogelströmåret 2017 på www.fogelstrom2017.se och på facebook, Fogelströmåret 2017

MED ÅNGBÅT FRÅN LAND TILL STAD

Från mitten av 1800-talet sågs allt oftare rykande ångbåtar lägga till vid stränderna runt Mälaren. Nu knöts Stockholm samman med Mälardalens jordbruksområden vilket revolutionerade landsbygdens handelsekonomi och kommunikationsmöjlighet!

Lennart Rydberg, ordförande i Stiftelsen Skärgårdsbåten, f.d. borgarråd samt författare till flera böcker om ångbåtar berättar om ångbåtsepokens betydelse, dess uppgång och fall, och den kvarvarande ångbåtsflottan som fortfarande går i trafik – ett Stockholmsunikt kulturarv!

När: Onsdag 8 februari 2017 kl. 18.00-19.00
Var: Birgittarummet. Medeltidsmuseet, Norrbro
Kostnad: 50 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast 31/1 kl. 10.00 kansli@samfundetsterik.se
Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats.

I samarbete med Stadsmuseet och Medeltidsmuseet

KVARTERET VARGEN

Kvarteret Vargen, söder om Adolf Fredriks kyrka, närapå halverades då 1600-talsprojektet Sveavägen skulle avslutas efter tre hundra år. Samfundet S:t Erik gjorde inför rivningen en mycket omfattande dokumentation av kvarterets historia, verksamheter och byggnader. Man fotograferade och gjorde uppmätningar. Bygglovsritningarna finns idag i Stadsarkivets samlingar. De kan jämföras med samfundets uppmätningar som finns i Stadsmuseets samlingar. Tillsammans ger de en bild av vilka som var verksamma i kvarteret och vilka som bodde här. Föreläsare: Klas Lundkvist, före detta antikvarie på Stadsmuseet

När: Onsdag 22 februari 2017 kl. 18.00-19.00
Var: Birgittarummet. Medeltidsmuseet, Norrbro
Kostnad: 50 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast 31/1 kl. 10.00 kansli@samfundetsterik.se
Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats.

I samarbete med Stadsmuseet och Medeltidsmuseet

BIO: STOCKHOLMS PÄRLOR

I ett vanligt hyreshus på Kommendörsgatan driver Anders Hanser sedan 40 år sin kulturbiograf med 40 platser. I vår är sista chansen att besöka biografen då verksamheten kommer att upphöra i april.

Under två kvällar i mars finns möjlighet att se ett särskilt Stockholmsprogram: Stockholmar'n - tusen år av Stockholms historia, Barnrikehus på Stickelbärsvägen samt Den röde hanen - om Brandkontoret som försäkrat fastigheter i Stockholm sedan 1746. Anders Hanser är på plats och presenterar filmerna. Total programtid inkl paus 1 tim 45 min.

När: Onsdag 1 mars & tisdag 21 mars 2017 kl. 18.00- 19.45
Var: Kommendörsgatan 28
Kostnad: 150 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast 31/1 kl. 10.00 kansli@samfundetsterik.se eller 21 09 24
Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats.

Vänligen kom i tid! Var på plats 15 minuter innan programmet börjar.

GULDKORN UR FOGELSTRÖMS SAMLING

Fogelströms egna böcker, fotografier, bilder, kartor, pressklipp och kartotek finns sedan 1999 i Stadsmuseets samlingar.

Tre föreläsare berättar och visar delar av samlingen utifrån sitt yrke: Sören Lindström, bibliotekarie; Petra Nygård, arkivarie och Mariann Odenhall, antikvarie,

När: Onsdag 22 mars & onsdag 5 april 2017 kl. 18:00-19.30
Var: Magasin 5, Palermogatan 23
Kostnad: 80 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast 31/1 kl. 10.00 kansli@samfundetsterik.se Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats..

I samarbete med Stadsmuseet

KVARNHOLMEN – VÅR BARNDOMS Ö

Idag genomgår Kvarnholmen en genomgripande omvandling och mycket av den gamla miljön håller helt på att försvinna.

I ett föredrag som utgår från boken ”Kvarnholmen - vår barndoms ö” reflekterar vi över den stora samhällsförändring som ägt rum under vår tid. Boken innehåller berättelser om holmens tidiga historia och förändringen från skärgårdsidyll till ett stadsnära brukssamhälle där Kooperationen och funktionalismen under 1900-talet skapade ett mönstersamhälle i tidens anda.

Föreläsare: Inga Björk Klevby, ekonom; Christina Olsson, landskapsarkitekt

När: Onsdag 29/3 2017 kl. 18.00-19.00
Var: Birgittarummet, Medeltidsmuseet, Norrbro
Kostnad: 50 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli: kansli@samfundetsterik.se
Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats..

SMÅTT & GOTT

- Kom gärna med förslag till medlemsprogram. Vi letar hela tiden efter nya uppslag.
- Du vet väl om att du som medlem har 50% rabatt på Stadsmuseets vandringar!
- Passa på att gå till Strindbergsmuseet. Fastigheten de finns i kommer att stamrenoveras.
- Gymnasieelev? Skriv en uppsats ”Min Stockholmskildring”

HELGO ZETTERWALL

Lär känna arkitekten bakom några av Stockholms finaste 1800-talsbyggnader: Bolinderska huset, Norra Latin och Klara kyrka. Helgo Zettervall (1837–1907) var, förutom arkitekt, professor vid konstakademien, en kulturpersonlighet och en man i staten. Föreläsare: Anders Bodin, arkitekt SAR/MSA

När: Onsdag 19/4 2017 kl. 18.00-19.00
Var: Birgittarummet, Medeltidsmuseet, Norrbro
Kostnad: 50 kr

Anmälan till Samfundet S:t Eriks kansli tidigast 31/1 kl. 10.00 kansli@samfundetsterik.se
Betalning till Samfundet S:t Eriks plusgiro 15 70 57-1 eller bankgiro 820-1550 efter bekräftelse av plats.

I samarbete med Stadsmuseet och Medeltidsmuseet

YTTRANDEN

Samfundet har under hösten och vintern yttrat sig i dessa ärenden. Läs dem i sin helhet på hemsidan.

Översiktsplan för Stockholm 170109
Kv Snäckan 8 Tegelbacken 4 161213
Ny tunnelbana- Nacka och Söderort 161208
Ålstensskogen Ålsten 1:1 Smedslätten 161115
Trygg-Hansahuset kv Brädstapeln 161115
Bussterminal Katarinaberget Södermalm 161115
Södra Skanstull Södermalm SDp 1610271

KONTAKT

Post-, besöks- och fakturaadress:
Samfundet S:t Erik
Köpmangatan 5, nb, 111 31 Stockholm

Tel: 08-21 09 24

E-post: kansli@samfundetsterik.se
Lisa Härmark: lisa@samfundetsterik.se
Susanne Höglin: susanne@samfundetsterik.se
Samfundet S:t Eriks styrelse nås via kansliet.

Hemsida: www.samfundetsterik.se
Facebook: www.facebook.com/Samfundet-St-Erik-151575781532549

Twitter: @SamfundetStErik
Instagram: SamfundetStErik

Öppettider: säkrast tisdag-torsdag kl 10.00-15.00